TROUW/KWARTET 12-6-1981 (01) K81/956a BLINDER, ODA

POETISCH WATER UIT DORRE LEVENSROTS (Verzamelde stilte)

Oda Blinder verdient meer aandacht dan ze kreeg

Poëtisch water uit dorre levensrots

door Jos de Roo

Toen de sterk erotisch geladen verzen van Oda Blinder vanaf 1944 in *De Stoep* verschenen, stonden de Curaçaose lezers voor een raadsel. Wie was deze Curaçaose, die zo onverbloemd schreef over haar intiemste hunkeringen en dromen in het tijdschrift, dat de dichter-arts Chris Engels opgericht had om een vrij platform te bieden aan het creatieve verzet van Nederlandse schrijvers?

Aan de toonzetting en de beelden had men feilloos herkend, dat de onbekende Oda Blinder geen Nederlandse dichteres kon zijn. Ze moest een Curaçaose zijn, die haar hele hebben en houden bloot legde in korte, gebalde verzen, waarin ze soms de maatschappij striemde om haar bedilzucht die haar liefde kortwiekte nog voordat deze kon uitvliegen, maar waarin ze vaker de onbereikbare geliefde in bezwerende woorden haar dromen binnenleidde:

De nacht is stil, liefste,
slechts het pril
gekoer van mijn
jonge dromen
voedt zó lang
de roes van dit samen-zijn
tot bloed en pijn
uit donkere bokalen stromen.

In alle variaties klinkt het thema van de onbereikbare geliefde in Oda Blinders gedichten door, maar anders dan Achterberg doet Oda Blinder geen magische poging om de eenwording met de geliefde in de poëzie tot stand te brengen. Oda Blinder registreert het gemis van de minnaar en het daaruit voortvloeiende gemiste moederschap. Hierdoor kan ze zich vereenzelvigen met het dorre Curaçaose landschap, dat ook geen vruchten voortbrengt, zoals in een gedicht over haar eiland, dat ze besluit met:

Verkwiste zaden
hangen sarrend
aan een getande
cactusplant.

De pijn om het gemis is overal in haar gedichten aanwezig, maar nergens verwordt deze onderstroom tot een melodramatisch zelfbeklag. Eerder doen de onbereikbare geliefde en het gemiste moederschap haar inzien dat ze overbodig is. Deze smartelijke bescheidenheid klinkt door in titels als *Brieven van een Curaçaose blinde, Een handvol leegten* en *Incognito*.
Ook haar overbodigheid projecteert ze op het dorre, onvruchtbare Curaçaose landschap, onder andere in een gedicht over de afgebroken takken rond een verlaten plantagehuis, waar ze van zegt:

Hun gesteun
verminkt de stilte,
als de zesde vinger
een gave hand.

De identiteit van Oda Blinder was jarenlang een van de best bewaarde geheimen op Curaçao. Chris Engels zweeg, omdat hij de kwetsbare dichteres wilde beschermen in een kleine gemeenschap, waar vrouwen

K81/956b

destijds dienden te zwijgen over de erotische kanten van de liefde. Pas jaren na haar debuut werd bekend dat Oda Blinder het pseudoniem was van Yolanda Corson, kleindochter van de romantische dichter Joseph Sickman Corsen en zes van de schilder-dichter Charles Corsen die ook in *De Stoep* publiceerde.

De wetenschap dat Oda Blinder Yolanda Corsen was, deed meteen de vergelijking met Jacqueline van der Waals ontstaan. Ten onrechte, want weliswaar was beider gezondheidstoestand vergelijkbaar (Yolanda Corsen was een achtmaands kind

dat frêle en klein bleef en tensotte op vijftigjarige leeftijd na haar vierde hartinfarct in 1969 stierf) maar Oda Blinders verzen hadden niets van het zoetelijke van Jacqueline van der Waals en haar poëtisch vermogen reikte veel verder dan dat van de Nederlandse dichteres.

De onthulling van haar identiteit riep nieuwe raadsels op. Had de bescheiden en teruggetrokken Yolanda Corsen wel werkelijk een geliefde, of was deze verzonnen? En als de geliefde zou bestaan, wie zou dat dan wel zijn? Met een mengeling van weerloosheid en innerlijke kracht antwoordde Oda Blinder op deze vragen:

Ontkleed mijn leed:
de naaktheid ervan zal blozen
onder de schaamteloze
greep van uw blik.

Naast haar gedichten in *De Stoep* verschenen slechts twee kleine bundels. De uitgave van haar complete werk werd na haar dood bemoeilijkt, doordat Chris Engels zich opwierp als enige schatbewaarder van Oda Blinders poëtische erfenis. Vlak voor zijn onverwachte dood eind vorig jaar kwam Chris Engels/Luc Tournier klaar met de verzorging van een uitgave van Oda Blinders gedichten onder de titel *Verzamelde stilte.* Maar hij nam niet al haar werk op. Een enkel vroeg gedicht, waaruit blijkt dat de geliefde een realiteit geweest is, liet hij weg, wat mystificerend is.

Ook weigerde hij ongepubliceerd werk op te nemen, dat Oda Blinder aan anderen opgedragen had, wat Oda Blinders oudste zus in een interview van Radio Nederland Wereldomroep vertelde. Luc Tourniers mededeling dat Oda Blinder al haar gedichten voor hem schreef, is dus bezijden de waarheid.

In hetzelfde interview van Radio Nederland Wereldomroep loste Camila van Gompel-Corsen ook enkele raadsels over Yolanda Corsen op. Ze vertelde dat haar zus inderdaad van iemand gehouden had, die een verboden vrucht was voor haar. Wie dat geweest is, heeft ook haar familie nooit geweten. Yolanda bleef haar hele leven trouw aan deze onmogelijke liefde, sloeg huwelijksaanzoeken af en koos voor de rol van ongehuwde vrouw die haar oude moeder en vader verzorgde en daarbij vereenzaamde.

Haar grote kracht was, dat ze poëtisch water uit haar dorre levensrots wist te slaan. Ze schrijft voortdurend over haarzelf en weet haar eigen situatie te verheffen tot de algemeen-menselijke situatie. Haar kleine handen worden tot symbool van de menselijke beperktheid en de geliefde wordt het onbereikbare volle leven:

Kijk,
mijn handen zijn
te klein geboren.
Je lijk,
je dromen-rijk,
de hele omvang
van je werkelijkheid
heb ik nu verloren

Met een heel eigen beeldenwereld geeft Oda Blinder zo uitdrukking aan de condition humaine, het menselijk tekort. In een zuiver en klankrijk Nederlands dichtte de kleine Curaçaose een oeuvre dat in Nederland meer aandacht verdient dan het tot nu toe kreeg. Dat het Nederlands haar moedertaal niet was, wist Oda Blinder om te zetten in een voordeel. Met schone ogen keek ze tegen de taal aan, waardoor ze mogelijkheden wist aan te boren die de moedertaalspreker ontgaan. Als voorbeeld geef ik het spel met het woord *ogenblik* in een van de weinige gedichten waarin ze de geliefde bij zich weet:

Dicht bij je wordt het leven
loom
met tederheid vullen zich de
ogen
als reactie op een mooie
droom.

Schuw wijkt de koude eenzaamheid,
schuchter en verlegen,
voor je warme aanwezigheid.

Nog dichter dan het eigen ik
weet ik je wezen
als ik in je ogen blik.

Oda Blinder, Verzamelde stilte. Proza en gedichten. Met een nawoord van Luc Tournier. Meulenhoff, Amsterdam, 169 blz. Prijs: ƒ 29,50